

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Константин Каракостов,
ръководител катедра „Куклен театър“

при

Национална академия за театрално и филмово изкуство

„Кр. Сарафов“, гр. София

за

„ХУДОЖЕСТВЕНИТЕ ТЕКСТОВЕ В УЧЕБНИЦИТЕ ПО ЛИТЕРАТУРА ЗА
УЧИЛИЩАТА В КОСОВО“

дисертационен труд за присъждане
на образователна и научна степен “Доктор”

на Сафете Статовци Шала

с научен ръководител доц. д-р Русана Бейлери

Професионално направление: 2.1. Филология

Научна специалност: Литература на народите на Европа, Америка, Азия, Африка

и Австралия (Албанска литература),

Софийски университет „Св. Климент Охридски“,

Факултет по славянски филологии,

Катедра по общо, индоевропейско и балканско езиковедие

Дисертационният труд на Сафете Статовци Шала има благородната и амбициозна задача да изследва всички художествени текстове във всички действащи учебници по албански език и литература в училищното образование на Косово – от първи до дванайсети клас.

Изборът на тази тема намирам като много подходящ за обогатяване палитрата от изследвания към „Катедра по общо, индоевропейско и балканско езиковедие“.

Авторът уточнява, че:

„... не е правен нито един цялостен анализ на художествените текстове в учебниците по албански език и литература, който да е съсредоточен върху литературната стойност на представителните литературни творби и откъси спрямо възрастовите категории в училищното образование.“

Трудът съдържа използвана литература от общо 64 заглавия (от които 33 заглавия библиография, 14 учебници, 5 интернет източници, 6 заглавия от български автори, преведени на албански език и 6 заглавия художествена литература на български език.

Дисертацията се състои от 290 стандартни страници, 523 000 знака, изложена под формата на Въведение, Четири основни глави, Заключение и препоръки и Библиография. В допълнение са приложени три монографии и над десет статии.

Настоящото становище няма за цел да навлиза в детайлите, в които би навлязла една рецензия, затова няма да разглеждам детайлно основните четири глави, но

правят впечатление методологията и структурата на дисертацията, където са съчетани множество методи като индукция, дедукция, анализ, синтез, конкретизация, обобщение и др.

Още в началото на труда, Шала описва обект, цел и изследователските задачи, които си поставя и по мое мнение се справя блестящо. А именно:

1. *Обект на изследването са всички художествени текстове във всички действащи учебници по албански език и литература в училищното образование на Косово – от първи до дванайсети клас.*
2. *Задачи:*
  - 2.1. *Пълно описание на литературните творби и откъси, включени във всеки от учебниците за съответния клас, като разделя и изяснява съотношението между проза и поезия едновременно между албански и чуждестранни автори.*
  - 2.2. *Извършва статистически обзори за това съотношение общо, а също в поезия и проза.*
  - 2.3. *Търси обяснение на резултатите чрез мотивите за избора на конкретните произведения от авторите на учебниците и чрез литературната стойност на самите произведения.*

Подкрепям напълно приносите, посочени от автора. Считаю, че те ще намерят своето приложение.

Пълният текст на дисертационния труд дава възможност за лека съпоставка с учебните планове и програми по литература за училищата в България, а и в други държави. Дава възможност за разработване на общи проекти въз основа на познато хрестоматийно съдържание на дадени произведения в няколко страни, а също за проекти в областта на детския и куклен театър, образователното кино и други проекти.

В заключение мога да кажа, че трудът на Сафете Статовци Шала „ХУДОЖЕСТВЕНИТЕ ТЕКСТОВЕ В УЧЕБНИЦИТЕ ПО ЛИТЕРАТУРА ЗА УЧИЛИЩАТА В КОСОВО” има научна и приложна стойност.

Намирам голяма полза от тази информация за професионалисти извън филологическите среди.

Позволявам си да препоръчам бъдещ пълен превод на български език на дисертацията и онлайн издание, които могат да послужат на специалисти в сферата на Кукления театър – „Режисура в куклено-театралните практики“, „Образователен и терапевтичен куклен театър“, режисьори, педагози по „Актьорство за куклен театър“, тъй като дисертацията е пълен справочник на базови учебникови знания на косовската публика.

Изявявам своята положителна оценка и предлагам на Сафете Статовци Шала да бъде присъдена образователна и научна степен „доктор“.

Гласувам с „ДА“.

09.04.2023 г.

гр. София

Проф. д-р К. Каракостов